

дисциплін, де значний потенціал мають дистанційні технології навчання. Сучасні технології дистанційного навчання дозволяють студентам не лише ознайомлюватися з лекціями провідних фахівців всього світу, але й активно взаємодіяти між собою та з викладачами. Використання технологій Інтернет, які є обов'язковою умовою дистанційного навчання, уможливило підвищення рівня теоретичних знань, розвиток практичних навичок, наприклад, шляхом аналізу клінічних спостережень у складі навчальних груп. Усе це робить сучасну освіту набагато доступнішою для кожного медика, що, безсумнівно, в підсумку призведе до істотного підвищення якості надання медичної допомоги в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андриянова Е.А. Социально-профессиональный статус медицинских сестер в контексте инновационных преобразований в сестринской практике / Е.А. Андриянова, О.Ю. Алешкина, Е.В. Засыпкина // Саратовский научно-медицинский журнал. – 2011. – № 2 (7). – С. 491-494.
2. Бабенко Т.П. Формування дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу у процесі проектної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / Т.П. Бабенко. – К., 2015. – 20 с.
3. Воронова Л.И. Реформа медсестринского образования. Медсестринский процесс. Основные этапы / Л.И. Воронова, Л.П. Попова // Головна медична сестра. – 2005. – № 5. – С. 46-49.
4. Гордійчук С.В. Досвід підготовки кадрів з вищою медсестринською освітою / С.В. Гордійчук // Магістр медсестринства. – 2011. – Вип. 2 (6). – С. 45-49.
5. Чернишенко Т.І. Застосування інноваційних методик в медсестринській освіті / Т.І. Чернишенко, Н.Б. Галіяш, Н.В. Ревчук // Медсестринство. – 2008. – Вип. 2. – С. 6-9.
6. Шатило В.Й. Удосконалення підготовки медичних сестер в Україні / В.Й. Шатило, В.З. Свиридюк, П.В. Яворський // Україна. Здоров'я нації. – 2013. – № 3. – С. 93-96.
7. Broome M. Building the science of nursing education : vision or improbable dream / Marta Broome. – Nursing Outlook. – 2007. – № 57. – P. 177-179.
8. Sobo E. Behind the scenes in health care improvement: The complex structures and emergent strategies of implementation science / E. Sobo, C. Bowman, A. Gifford // Social Science and Medicine. – 2009. – № 67(10). – P. 1530-1540.

С.А. ЯСТРЕМСКАЯ. ИННОВАЦИОННЫЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ МАГИСТРОВ СЕСТРИНСКОГО ДЕЛА

Резюме. Представлены результаты научного анализа прогрессивных тенденций подготовки будущих магистров сестринского дела в контексте инновационных преобразований в профессиональном образовании. Рассмотрены инновационные технологии, которые используются в образовательном процессе высшей медицинской школы.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущие магистры сестринского дела, инноватизация, инновационные технологии обучения, дистанционные технологии обучения, сестринское дело.

S.O. YASTREMSKA. INNOVATIVE EDUCATIONAL PROCESS OF MASTERS OF SCIENCE IN NURSING TRAINING

The summary. The article demonstrates the results of scientific analysis of progressive tendencies in training of future masters of science in nursing in the context of innovative transformations in professional education. It describes the essence of innovative technologies used in educational process of higher medical institution. It reflects the features of distance learning in higher medical education and the use of Internet technology, which is a prerequisite for distance learning, enables improving of theoretical knowledge, practical skills development of future masters of sciences in nursing.

Key words: professional training, future masters of science in nursing, innovatization, innovative technologies of studies, distance learning technology, nursing.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. Н.Б. Грицай.

Одержано редакцією 10.04.2017 р.

УДК: 37. 01: 378

Р.О. САБАДИШИН, О.Ю. ЩУПАК

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ

Резюме. В статті розглянуті питання організації та планування науково-методичної роботи у медичному коледжі з метою удосконалення освітнього процесу, оптимізації навчання, підвищення фахового рівня викладацького складу; надані практичні поради з досвіду роботи щодо підготовки планів роботи, залучення викладачів до науково-методичної роботи.

Ключові слова: науково-методична робота, нормативно-правового забезпечення науково-методичної роботи, структура, напрями і форми організації науково-методичної діяльності.

«Учитель як фахівець живе доти, поки вчиться»

К. Ушинський [10]

Постановка проблеми. Формування глобального ринку праці, єдиного інформаційного простору, активна підготовка України до вступу в ЄС та інтеграційні процеси в економіці висувають особливі вимоги до спеціалістів системи охорони здоров'я. Вирішальним чинником в цьому сенсі є високий рівень компетентності педагога, яка, у свою

чергу, залежить від ефективності системи науково-методичної роботи навчального закладу. В умовах реконструювання всіх ланок системи вищої освіти в Україні виникає нагальна потреба в пошуку нових ефективних форм науково-методичної діяльності викладачів ВНЗ, тому удосконалення її організації та планування в медичному коледжі є ключовим завданням в роботі адміністрації та навчально-методичної служби.

В цьому сенсі перед керівництвом медичного навчального закладу постійно постають питання: як спонукати педагогічних працівників до розвитку, фахового зростання, на які аспекти методичної роботи звернути увагу, як при цьому не переважити викладачів та студентів. На нашу думку тут у нагоді стане чітке планування (з власного досвіду) та ретельне проведення аналізу роботи.

Аналіз досліджуваної проблеми. Відповідно Закону «Про вищу освіту»: «Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти» [4, 2, Ст.1]. Світоглядні, громадянські якості, морально-етичні цінності формуються в особистості лише завдяки оточуючому середовищу. Зрозуміло, що роль педагога посідає не останнє місце.

Розроблені й висвітлені у науковій літературі питання організації системи науково-методичної роботи з викладачами медичного коледжу, визначення педагогічних умов її ефективності та оптимальності управління нею з урахуванням потреб, проблем, особливостей та перспектив розвитку навчального закладу, не повною мірою відповідають вимогам сьогодення і потребують подальшого наукового дослідження, обґрунтування нових підходів до науково-методичної роботи, її організації і управління, які традиційно існували в освіті, необхідністю їх поглиблення, модернізації, розробки нових концепцій, що враховують сучасні соціально-економічні реалії в Україні та досягнення педагогічної світової науки і практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми (Ю. Бабанський, М. Ващенко, С. Єлканов, С. Бухальська [1], З. Шевців, В. Сухомлинський, М. Фіцула, С. Ільїн, Г. Данилова, А. Воловиченко, Т. Лебединець [6; 7; 8], А. Галан, І. Соколова, М. Шегедин) та вивчення державних документів у галузі вищої медичної освіти, а також реальний стан науково-методичної діяльності викладачів медичних закладів свідчать про те, що загострилася суперечність між сучасними вимогами суспільства до рівня професійної майстерності медичного персоналу і викладачів навчального закладу, які забезпечують їхню підготовку, з одного боку, та реальним рівнем педагогічної компетентності педагогічних працівників медичних коледжів, які не завжди здатні на високому рівні кваліфіковано виконувати свої професійні обов'язки, з іншого боку. Тому, тема статті є досить важливою для оптимізації освітнього процесу в медичному коледжі, для удосконалення науково-методичної роботи.

Мета дослідження. Сформулювати педагогічні засади планування та організації науково-методичної роботи викладачів медичного коледжу, окреслити організаційно-педагогічні умови її успішного функціонування, розвивати управлінську компетентність керівників, надати реальну, дієву допомогу адміністрації медичних навчальних закладів у організації та плануванні науково-методичної роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. В законах України "Про освіту", "Про професійну освіту", "Про вищу освіту", Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті, цільовій комплексній програмі "Вчитель" відображені основні вимоги до педагогічних працівників та рівня їх підготовки, окреслено принципово нові завдання, пріоритети й напрями модернізації цілісної системи освіти. Сьогодення потребує при реформуванні системи охорони здоров'я та системи освіти підготовки викладачів нової формації, які б творчо втілювали в реальну практику принципи гуманізації, гуманітаризації, демократизації, індивідуалізації та етнізації навчання [3, 2]. Вирішення цього завдання під силу лише педагогам, котрі мають високий рівень загальної і педагогічної культури, зорієнтовані на постійне професійне і культурне самовдосконалення.

Оновлення змісту, технологій освіти обумовлює необхідність систематичного постійного впровадження в освітній процес міждисциплінарної інтеграції, пошуку нових форм організації, методів і змісту науково-методичної роботи. Але, на жаль, процеси і механізми її удосконалення не задовольняють сучасні вимоги, недостатньо реалізуються можливості діагностико-прогностичного підходу до організації методичної роботи, спостерігається багато формалізму, що пов'язано з дотриманням застарілих традицій, звичок, показників оцінки роботи. Ці причини і зумовлюють актуальність проблеми оновлення підходів, форм, методів, змісту планування та організації науково-методичної роботи в вищому навчальному закладі, зокрема в медичному коледжі.

Нагадаємо, що *науково-методична робота в медичному коледжі* – це спеціально організована діяльність педагогічного колективу, що створює комфортні умови (середовище) для підвищення майстерності педагога. Методична робота, яка ґрунтується на досягненнях науки та передового педагогічного досвіду, конкретному аналізі освітнього процесу – це цілісна система взаємозалежних дій і заходів (аналітичної, організаційної, діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності), спрямованих на всебічне удосконалення професійної компетентності викладачів та вихователів, на розвиток і підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу, коледжу в цілому, а загалом – на підвищення ефективності освітнього процесу, досягнення оптимального рівня освіти, виховання та розвитку конкретних студентів. [2, 14]

Її завдання полягає у зростанні рівня педагогічної майстерності викладача та педагогічного колективу.

Мета науково-методичної роботи: надання реальної, дієвої допомоги викладачам, класним керівникам, вихователям, щодо розвитку їхньої майстерності як поєднання професійних знань, навичок і умінь, властивостей та якостей особистості, необхідних для сучасного педагога; створення атмосфери зацікавленості в підвищенні кваліфікації (педагогічної майстерності), пріоритету педагогічної компетентності, творчих пошуків колективу.

Мета організації науково-методичної роботи в коледжі: створення сприятливих умов для самовдосконалення та самореалізації всіх учасників освітнього процесу. [9, 1-2].

Враховуючи вищесказане ключовими напрямками науково-методичної роботи в медичному коледжі є:

- 1) система підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- 2) забезпечення системи неперервної освіти;
- 3) організаційна структура управління освітнім процесом;
- 4) вивчення та впровадження передових досягнень педагогічної науки та перспективного педагогічного досвіду;
- 5) розвиток педагогічної творчості;
- 6) проведення соціальної активізації суб'єктів освіти.

Зміст науково-методичної діяльності викладачів у сучасному навчальному медичному закладі має включати: методологічну й теоретичну підготовку; загальнокультурну підготовку; підготовку з окремих предметів; психологічну підготовку; загально-технологічну підготовку та ін. Ефективність методичної роботи залежить від певних організаційно-педагогічних умов як сукупності конкретних факторів і правил, впровадження яких забезпечує підвищення педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників і позитивно впливає на результати освітнього процесу. Найважливішими з них є:

- 1) створення та впровадження науково-обґрунтованого нормативно-правового забезпечення науково-методичної роботи в медичному коледжі;
- 2) розробка чіткої структури, напрямів і форм організації науково-методичної роботи медичного коледжу;
- 3) впровадження узагальненого перспективного досвіду науково-методичної діяльності викладачів у практиці медичного коледжу.

Для досягнення мети організації науково-методичної роботи в коледжі (а саме: створення сприятливих умов для самовдосконалення та самореалізації всіх учасників освітнього процесу) потрібно ретельно всебічно провести її планування як на поточний навчальний рік, так і на перспективу. Плани роботи потребують постійного удосконалення, особливо з точки зору індивідуального підходу до методичних проблем викладача.

Вони мають передбачати: вивчення викладачами основних державних нормативних документів, які визначають методологію сучасної освіти, оволодіння знаннями актуальних проблем фундаментальних наук, котрі зумовлюють зміст навчальних дисциплін, вивчення вимог до планування та організації освітньої роботи, формування загальної професійної культури й компетентності; опанування досягнень психолого-педагогічної науки, передового педагогічного досвіду, оволодіння новими педагогічними ідеями й технологіями; участь викладачів у науково-дослідницькій роботі, науково-практичних педагогічних конференціях, семінарах, психолого-педагогічних читаннях, конкурсах професійної майстерності, виставках-ярмарках педагогічних ідей і технологій тощо.

З урахування ідей науковців й результатів власного досвіду роботи впливає, що *успішне планування та організація науково-методичної роботи* в медичному коледжі виступає своєрідним теоретичним підґрунтям і дозволяє чітко зорієнтувати науково-методичну діяльність викладачів на реалізацію сучасних вимог у цій галузі з урахуванням специфічних особливостей функціонування медичного навчального закладу. В Рівненському державному базовому коледжі до таких документів входять: Концепція діяльності РДБМК, Статут РДБМК, Правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників РДБМК, Положення про організацію освітнього процесу в РДБМК, Стратегія розвитку РДБМК, Колективний договір між адміністрацією РДБМК і профспілковим комітетом, Положення про науково-методичну раду у Рівненському державному базовому медичному коледжі, Положення про навчально-методичний підрозділ Рівненського державного базового медичного коледжу, Положення про методичну роботу у Рівненському державному базовому медичному коледжі (<http://www.mcollege.rv.ua/ua/publicna-informatsiia.html>) [9].

Усі вищезазначені документи у своїй сукупності створюють єдину систему нормативно-правового забезпечення науково-методичної роботи в коледжі. Докладне вивчення і всебічний аналіз змісту нормативно-правових документів, які регламентують різні аспекти роботи навчального закладу, а головне – керування за допомогою цих документів системою планування та організації науково-методичної діяльності на практиці забезпечує можливість її проведення на високому науковому рівні.

Розробка чіткої структури науково-методичної роботи медичного коледжу передбачає реалізацію визначених структурою напрямів і форм науково-методичної роботи в коледжі. З урахуванням специфіки професійної підготовки в медичних навчальних закладах і накопиченого досвіду щодо планування і організації освітнього процесу та методичної діяльності нами було створено оптимальну структуру науково-методичної служби в закладі, яку відображено на сайті за адресою <http://www.mcollege.rv.ua/ua/naukova-diyalnist/365-naukovi-publikatsiji-2.html>.

Відповідно провідних завдань науково-методичної діяльності в та чинних нормативних документів її здійснення бажано проводити циклічно, через чергування таких послідовних етапів: прогностично-проективного, змістово-організаційного та контрольного-коригувального.

На першому з етапів – прогностично-проективному – науково-методичною службою медичного коледжу мають вирішуватись такі завдання:

- 1) визначення провідної мети, стратегічних і тактичних цілей та завдань науково-методичної діяльності;
- 2) діагностика наявних умов і поточного стану науково-методичної роботи;
- 3) прогнозування майбутніх результатів;
- 4) проектування та планування подальшої організації науково-методичної діяльності.

На змістово-організаційному етапі науково-методичної роботи відбувається впровадження розроблених планів у реальну практику, а саме: використовуються різноманітні організаційні (постійні та епізодичні) форми: колективні (педагогічні ради, інструктивно-методичні наради, науково-методичні семінари та конференції, регіональні методичні об'єднання, ярмарок педагогічних ідей, психолого-педагогічні читання тощо); групові (засідання науково-методичної ради, атестаційної комісії, циклових (предметних) методичних комісій, методичних об'єднань, методичне об'єднання класних керівників, семінари-практикуми, методичні декадникі, робота школи викладача-початківця, робота творчих

груп, творчі зустрічі, школа передового педагогічного досвіду, тижні педагогічної майстерності, творчі звіти та ін.); індивідуальні (наставництво, консультації, самоосвіта, відкриті заняття, робота над індивідуальною науково-методичною проблемою, курси підвищення кваліфікації, стажування, атестація та ін.).

Третім етапом організації науково-методичної роботи в коледжі є контроль-коригувальний етап, під час якого на основі системного аналізу й узагальнення результатів контролю, моніторингу роботи циклових (предметних) комісій за проведенням окремих педагогічних заходів устанавлюється, якою мірою досягнуті поставлені перед науково-методичною службою завдання, які зміни відбулися у стані освітнього процесу й навчально-методичної діяльності за поточний період. У цілому нами створена організація науково-методичної роботи в коледжі як цілісної системи передбачає, що всі її складники взаємозумовлюють функціонування кожного з них і тісно взаємодіють між собою.

Процес вивчення, узагальнення і впровадження узагальненого перспективного досвіду науково-методичної діяльності викладачів дозволяє створити у ВНЗ цілісну сукупність педагогічних заходів, спрямованих на:

- 1) виокремлення перспективного педагогічного досвіду, визначення його сутності, основних ідей і принципів, визначення ефективності й результативності дослідженої інноваційної діяльності;
- 2) ознайомлення всіх членів колективу закладу з досвідом, який вивчався, а також засвоєння ними передових методів, прийомів і форм педагогічної роботи, реалізації їх у власній викладацькій діяльності;
- 3) проведення з боку адміністрації й керівників усіх структурних підрозділів науково-методичної служби відповідної роботи щодо моніторингу і в разі необхідності корекції науково-методичної роботи;
- 4) систематичне дослідження ефективності запропонованих інноваційних методів, прийомів і форм роботи за результатами освітньої діяльності.

Перевірка ефективності використання визначених організаційно-педагогічних критеріїв здійснення науково-методичної роботи викладачами в досліджується нами шляхом проведення бесід, анкетувань, тестувань, спостережень під час занять та позааудиторних заходів, аналізу ініціативності педагогічних працівників, їх інтенсивності участі в різних видах науково-методичної діяльності, а саме: підвищенні професійної кваліфікації, проведенні науково-дослідницької роботи, поданні науково-методичних напрацювань для публікацій, участі в науково-методичних конференціях, семінарах, конкурсах, виставках різного рівня, підготовці студентів до участі в олімпіадах і конкурсах тощо. Результати дослідження свідчать, що близько 40 % викладачів виявляють високу активність у проведенні науково-методичної роботи, вони ініціюють організацію різноманітних науково-методичних та освітніх заходів, 45 % педагогів виконують науково-методичну роботу на середньому рівні, без ініціативи. Решта викладачів мають низький рівень активності у науково-методичних справах і потребують постійної допомоги.

Висновки. Реалізація чітко визначених структури, напрямів, форм планування та організації науково-методичної роботи в медичному коледжі дає можливість організувати її як цілісну високо ефективну систему, яка максимально передбачає потреби усіх учасників освітнього процесу у зростанні фахової майстерності педагогів та дозволяє:

- спланувати роботу науково-методичної служби системно, оптимально, з перспективою розвитку творчих здібностей всіх учасників освітнього процесу;
- підвищити рівень знань і вмінь адміністрації, викладачів з питань планування та організації навчання та виховання;
- активізувати творчий потенціал науково-педагогічних працівників, спонукати їх до самооцінки, самоосвіти, проведення науково-дослідної роботи;
- створити умови для росту динаміки позитивних змін в навчальній успішності студентів та їх вихованості.

Проведене дослідження дозволяє успішно обґрунтувати поставлені завдання. Але воно, безумовно, не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Необхідно продовжити науковий пошук шляхом цілеспрямованого порівняльного аналізу планування, організації науково-методичної роботи в інших медичних навчальних закладах України та за кордоном; науково-методичної підготовки викладачів до системного поєднання аудиторної й позааудиторної навчальної діяльності, визначенні умов успішного впровадження в науково-методичну роботу медичного коледжу компетентнісного підходу, принципів індивідуалізації й диференціації. Вимоги сьогодення до кадрового складу вищих медичних навчальних закладів передбачають переоцінку ролі викладача, від якого очікується висока компетентність, індивідуальність, усвідомлене ставлення до своєї праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухальська С.Є. Розвиток педагогічної компетентності викладачів у системі методичної роботи медичного коледжу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Світлана Євгенівна Бухальська. – К., 2013. – 319 с.
2. Василенко Н.В. Науково-методична робота в школі / Н.В. Василенко. – Х.: Вид. група «Основа», 2013. – 176 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 375 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» від 28 грудня 2014 року N 79-VIII. – 98 с.
5. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) (Затверджено Постановою Колегії МОН України та Президією АПН України N 12/5-2 від 22.11.2001). – 10 с.
6. Лебединець Т.М. Науково-методичні аспекти вдосконалення педагогічної майстерності викладачів медичних училищ [текст] / Т.М. Лебединець // Гуманізація навчально-виховного процесу: наук.-метод. зб. – Слов'янськ: Слов'ян. держ. пед. ун-т, 2006. – Вип. XXVI. – С. 33-36.
7. Лебединець Т.М. Нормативно-правове забезпечення науково-методичної діяльності викладачів медичних училищ [текст] / Т.М. Лебединець // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць. – Х.: Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв, 2007. – № 4. – С. 87-89.
8. Лебединець Т.М. Умови організації науково-методичної діяльності викладачів медичних училищ [текст] / Т.М. Лебединець // Педагогіка і психологія: зб. наук. праць. – Запоріжжя: Запоріж. обл. ін-т післядипл. освіти,

2006. – Вип. 40. – С. 266-270.

9. Положення про науково-методичну роботу у Рівненському державному базовому медичному коледжі. – Рівне: РДБМК, 2014. – 9 с./ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mcollege.rv.ua/ua/naukova-diyalnist/366-naukovi-publikatsiji-3.html> . – Назва з екрану.
10. Ушинский К.Д. Педагогические статьи 1857-1861 гг. / К.Д. Ушинский. – М. - Л., 1948. – 650 с.

Р.А. САБАДИШИН, О.Ю ЩУПАК. СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ В МЕДИЦИНСКОМ КОЛЛЕДЖЕ

Резюме. В статье рассмотрены вопросы организации и планирования научно-методической работы в медицинском колледже с целью усовершенствования образовательного процесса, оптимизации обучения, повышения профессионального уровня преподавательского состава; сформулированы практические советы на основании опыта работы по подготовке планов работы, привлечения преподавателей к научно-методической работе.

Ключевые слова: научно-методическая работа, нормативно-правовое обеспечение научно-методической работы, структура, направления и формы организации научно-методической деятельности.

R.O. SABADYSHYN, O.Yu. SHCHUPAK. CONTEMPORARY APPROACHES TO THE ORGANIZATION AND PLANNING OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL WORK AT THE MEDICAL COLLEGE

The summary. This article describes the organization and planning of scientific and methodical work at the medical colleges to improve the educational process, to optimize teaching, to advance professional level of teaching staff; it is provided with practical advice using experience as to the preparation of teaching plans, it is described how to involve teachers into scientific and methodical activities.

Key words: scientific and methodical work, legal support of scientific and methodical work, structures, directions and forms of scientific and methodical activities.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. Ю.В. Пелех.

Одержано редакцією 10.04.2017 р.

УДК: 378.147

Н.М. ШОСТАКІВСЬКА

ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА – ЗАГАЛЬНОНАУКОВА КОМПЕТЕНЦІЯ

Резюме. У статті розглянута та проаналізована професійна діяльність економіста, визначено зміст професійної компетентності і структура загальнонаукової компетенції як її найважливішої складової, що забезпечує основу підготовки професійної компетентності майбутніх економістів.

Ключові слова: професійна компетентність майбутнього економіста, загальнонаукова компетенція економіста, компетенція.

Постановка проблеми. Стратегічні завдання, що висуваються сьогодні суспільством перед освітою, вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх спеціалістів вимагають визнання особистістю лідируючої ролі розвитку інтелектуального ресурсу протягом усього життя, необхідності саморозвитку й самовдосконалення в особистісній та професійній сфері. Ці та інші питання висвітлено в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ ст.), відображено в основних принципах розвитку вищої освіти України у контексті Болонського процесу. Особливості сучасного економічного розвитку ставлять важливі питання щодо своєчасного передбачення кризових явищ, прогностичних оцінок їх глибини і масштабу, вироблення ефективних заходів проти несприятливих процесів і їх наслідків. В цьому відношенні істотно зростає значення освіти і науки, які повинні озброїти фахівців сучасними методами управління в економіці, аналізу економічних процесів, адекватної та своєчасної оцінки загроз економічному розвитку [1, 57].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Компетентнісний підхід розроблено англійськими науковцями як суто соціокультурний. У педагогічній науці компетентнісний підхід подано у роботах таких українських, російських і зарубіжних учених як, Б.К. Вульфсон, І.А. Зімня, Н.В. Кузьміна, О.В. Овчарук, Є.І. Огарев, В.Г. Первутинський, А.В. Хуторський [7] та ін. Аналіз наукової літератури свідчить, що найбільш дослідженою є професійна компетентність (ПК) педагогічного працівника.

Дослідження цієї статті становить значний інтерес серед праць, в яких відображаються різні підходи до формування професійної компетентності майбутнього спеціаліста економічного напрямку. Розглянуто різні сторони формування та види професійної компетентності майбутніх економістів, яку досліджували: В.Н. Приходько (економічна культура), В.Г. Черевко (комунікативна компетентність майбутнього менеджера), Є.А. Іванченко (формування професійної мобільності майбутніх економістів), В.Т. Лозовецька (ПК фахівця туризму); Л.М. Дибкова (форми і методи індивідуального підходу у формуванні ПК майбутніх економістів) [4], Н.В. Баловсяк (інформаційна компетентність економіста), Г.О. Копил (ПК фахівця з міжнародної економіки) [5], В.Б. Уйсімбаєва (формування ПК економіста у процесі наукової роботи) та ін.

Термін “професійна компетентність” увійшов у термінологію у 80-ті роки минулого століття з праць Ю.К. Бабанського. С.П. Баранова, В.О. Сластьоніна і вважався складовою професіоналізму. Термін “компетентність” (від лат. сопреіенсе) – поняття, що висвітлює аспекти поведінки людини, пов’язані з виконанням роботи, визначає основну характеристику особистості, яка досягла або здатна досягти високих результатів у діяльності.

© Н.М. Шостаківська, 2017